

KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS KÖRNYEZETPOLITIKA

HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

GMO
TÖMEGKÖZLEKEDÉS
FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS
AGRÁR KÖRNYEZETVÉDELEM
REGIONÁLIS POLITIKA-VIDÉKFEJLESZTÉS
NATURA 2000-BIODIVERZITÁS-TERMÉSZETVÉDELEM
VEGYANYAG-POLITIKA-VEZÉLYES ANYAGOK
BIOÉLELMISZER-HELYI TERMÉK
IPARI SZABÁLYOZÁS
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS
TÖMEGKÖZLEKEDÉS
KLÍMA

A TARTALOMBÓL

- KÖRNYEZETVÉDŐK A BIOÜZEMANYAG ELLEN? 4.
UNIÓS GYAKORLAT - SVÉDORSZÁG ÉS AZ ENERGIA 6.
CÉL: 100% MEGÚJULÓ ENERGIA 7.
SZÉN-DIOXID KIBOCSÁTÁS A FA ALATT 7.
HOGYAN ÁLLUNK HOZZÁ AZ ENERGIÁHOZ?
EUROBAROMETER - MAGYAR VONATKOZÁSOK 7.
A VÁLLALATI FELELŐSSÉGRŐL KISZIVÁRGOTT
EU TERV DŰHÖT VÁLTOTT KI 9.
OLASZORSZÁG GYENGÍTETTE A HATÁROZATOT AZ
ÉGHAJLAT KÉRDÉSÉBEN
- AZ EU KÖRNYEZETI TANÁCSÜLÉSE 10.
SZAKSZERVEZETEK ÉS NEM KORMÁNYZATI
SZERVEZETEK NAGYOBB ELKÖTELEZETTSÉGET
VÁRNAK AZ EU-TÓL
A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉRDEKÉBEN 11.

A HÍRLEVÉL KIADÁSÁHOZ A
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM
AD TÁMOGATÁST

A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDŐ SZERVEZETEK XVI. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSAIBÓL

A környezet- és természetvédő szervezetek évente rendezik meg találkozójukat, idén Veszprémben került rá sor március 9-12. között, a Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület szervezésében. A találkozón közösen vitatnak meg aktuális környezetvédelmi kérdéseket, a témák szerinti munkacsoportokban. E csoportok, szekciók azután közös állásfoglalást adnak ki, melyet az OT hivatalosan elfogad, és amely ajánlásként szolgál a döntéshozóknak és tájékoztatásul mindenkinek. A sok állásfoglalás közül az alábbi hármat ismertetjük meg olvasóinkkal, a fenntartható fejlődési stratégiáról, a Nemzeti Agrár-Vidékfejlesztési Stratégiáról és Tervről, ill. a szilárd biomasszáról. A további állásfoglalások is olvashatók, letölthetők a <http://csalan.mindworks.hu/tevekenysegunk> oldalról.

1. A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDŐ SZERVEZETEK XVI. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA A 2007-2013. KÖZÖTTI IDŐSZAKRA KÉSZÜLŐ NEMZETI AGRÁR- ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁRÓL ÉS TERVRŐL

A 2007-2013. közötti időszakra készülő Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Stratégiát kell a vidéki tájak megőrzése és az ott élők megélhetése zálogának tekinteni. A Környezet- és Természetvédő Szervezetek XVI. Országos Találkozója a következő elvek, feltételek figyelembevételét kéri a Magyar Köztársaság Kormányától a Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Stratégia és azt követően a konkrét intézkedéseket tartalmazó Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Terv tervezése során.

A stratégia és a terv kidolgozásába vonják be a témával foglalkozó valamennyi érintettet, beleértve a környezetvédelmi hatóságokat és a civil szervezeteket. Folyjon közös tervezés, a dokumentumok minden egyes elkészült verzióját pedig bocsássák társadalmi egyeztetésre.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDŐ SZERVEZETEK XVI. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSAIBÓL

A stratégia tartalmazzon olyan környezeti elemzést, amely részletesen feltárja azokat a gondokat, amelyeket a vidékfejlesztési források helyes elköltésével lehetne enyhíteni vagy megszüntetni. Kerüljön bele a talajerózió, a vízminőség és -mennyiség kérdése (beleértve az aszály és az árvizek kérdéskörét, azok okait), Részletes elemzést kell tartalmaznia arról, hogy a biodiverzitást milyen mértékben és az ország mely területein fenyegeti a mezőgazdaság intenzívebbé válása, és mely területeken reális veszély a művelés felhagyása.

A környezeti gondok feltárása után a lehető legnagyobb pontossággal, számszerűsítve, meg kell határozni a stratégia környezetvédelmi céljait. E célokat minél kisebb léptékben, legalább regionális szinten kell meghatározni, hogy azokhoz a régiók operatív programjai illeszthetők legyenek. Figyelembe kell venni a Nemzeti Környezetvédelmi Programban meghatározott célkitűzéseket, egyúttal kiemelt fontosságot kell tulajdonítani annak, hogy a célok a Nemzeti Stratégiai Referenciakerettel összhangban is legyenek. A célkitűzésekhez választhatók ki az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról szóló rendelet - amely előírja a Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Stratégia és Terv készítését - által kínált lehetőségek közül a legmegfelelőbb eszközöket.

A célkitűzések elérése érdekében ki kell használni az egyes intézkedések lehetséges szinergikus hatásait, biztosítani kell, hogy az intézkedések azonos irányban hassanak. Például azok a pályázók, akik tesznek a környezetük megóvásáért (résztt vesznek az agrár-környezetgazdálkodási programban, biztosítják gazdaságuk környezetvédelmi EU előírásoknak való megfelelését stb.), élvezzenek előnyt a többi intézkedésre való pályázáskor (beruházások, feldolgozás stb.).

Ezek alapján alakítható ki a tengelyek közötti forrásmegosztás. Javasoljuk ezért, hogy a 2. tengelyre a források legalább 50 %-át, a 3. és 4. tengelyre együttesen pedig azok legalább 30 %-át fordítsák.

Az agrár-környezetgazdálkodási intézkedésen belül kapjon kiemelt szerepet a konkrét természetvédelmi célkitűzéssel rendelkező, a természetkímélő gazdálkodási módok fenntartásához kellően magas bevételt biztosító Érzékeny Természeti Területek célprogram, az erre jelentkező valamennyi, a feltételeknek megfelelni képes pályázó jusson hozzá a kifizetésekhez. Emellett javasoljuk - legalább az 5 éves kötelezettségvállalás lejártával - a csekélyebb környezeti hatással bíró szántóföldi alapprogram és az integrált gazdálkodási célprogram szerepének csökkentését a programon belül.

A Kedvezőtlen Adottságú Térségek rendszerének újrágondolására van szükség, hogy az elsősorban - az uniós szándéknak megfelelően - a magas természeti értékű területekre és az ott folytatott tájmegőrző gazdálkodás fenntartására koncentráljon.

A Natura 2000 hálózat céljainak elérése kapjon kellő súlyt a programban. Kerüljön bevezetésre és kapjon elegendő forrást a kompenzációs intézkedés és a kezelési tervek kidolgozásáról szóló intézkedés is.

A Víz Keretirányelv előírásai alapján 2009-re hazánkban is el kell, hogy készüljenek az integrált vízgyűjtő-gazdálkodási tervek. Az ezekben foglalt előírások betartásáért járó térítéseket legalább 2010-től számításba kell venni a források elosztásakor.

Javasoljuk, hogy a tanácsadók (NVT, illetve agrárkamara tanácsadók, falugazdászok, stb.) képzési programjába épüljenek be a környezeti szempontok. A környezetvédelmi tanácsadás igénybevétele legyen 100 %-ban térített.

Határozzák meg azokat a minőségi és mennyiségi indikátorokat, amelyek a környezeti állapot és az intézkedések környezeti és szociális hatásának mérésére alkalmasak. Ezekre dolgozzák ki az országos monitoring rendszert, felhasználva a már működő rendszerek által szolgáltatott adatokat.

Az aszályal és az árvizekkel kapcsolatos gondokra találjanak megoldást hosszú távon. Legyen kiemelt program az Alföldön a komplex vízvisszatartáson alapuló gazdálkodás. Valósuljon meg a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésének tájgazdálkodási programja: kerüljön kidolgozásra a lehetséges összes tározóra (mintegy 40 mélyártérre) az időszakos elárasztáshoz alkalmazkodó földhasználati rendszer, melyek támogatása a megfelelő intézkedésekbe (agrár-környezetgazdálkodás, KAT) beépíthető.

A biomassa energetikai célú hasznosításának programját főként a kis léptékű, regionális és helyi megoldásokra, valamint a helyben megtermelt mezőgazdasági hulladéokra alapozva dolgozzák ki. A támogatandó növényekkel kapcsolatban készüljön környezeti hatástanulmány, amely kitér azok invazív jellegére és a biológiai sokféleségre gyakorolt hatására is. Dolgozzák ki a lehető legrészletesebben, hogy mely környezeti paraméterek és természeti adottságok mellett támogathatók az egyes energianövények. A magas természeti értékű területeken (gyepek, vizes élőhelyek) ne támogassák azok telepítését.

Az erdőgazdálkodással kapcsolatos intézkedések esetében javasoljuk figyelembe venni a következőket:

(folytatás a 3. oldalon)

- az őshonos állományok kapjanak kellő preferenciát,
- az erdő-környezetvédelmi és az agrárerdészeti intézkedés kerüljön bevezetésre,
- a vadállományt olyan szinten kell tartani, ami nem veszélyezteti a természetes folyamatokat, beruházásokat is csak ennek fényében szabad eszközölni, különösen pedig közpénzből támogatni,
- a feltártságot csak nem természetvédelmi oltalom alatt álló területen javasolt növelni,
- magas természetvédelmi értékkel bíró területek (pl. gyepek) ne kerüljenek át erdő művelési ágba,
- a megelőzésnél elsősorban a természetes állapothoz közeli struktúra kialakítását javasolt támogatni, illetve a veszélyeztetett idegenhonos állományok átalakítását őshonosokká.

Vetőmagpiacunk megőrzésének alapvető feltétele hazánk GMO-mentességének megőrzése. Ezért a komplex programok, illetve az azokhoz kapcsolódó intézkedések között nem támogatjuk a biotechnológia fejlesztését.

A szubszidiaritás elvének megfelelően ösztönözzük, hogy a kistérségek saját maguk határozzák meg vidékfejlesztési irányait, és legyen módjuk támogatást igénybe venni a tervek megvalósításához is, nem csak a gazdaságfejlesztés, hanem a kulturális és természeti értékek megőrzése érdekében is.

2. A KÖRNYEZET ÉS TERMÉSZETVÉDELMI SZERVEZETEK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA (TOVÁBBIKBAN OT) ÁLLÁSFOGLALÁSA A HAZAI ÉS AZ EU-S FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIÁKKAL KAPCSOLATBAN

Az OT Felhívja a Magyar Kormány figyelmét, hogy a kormány határozata ellenére a mai napig nem készítette el a hazai fenntartható fejlődési stratégiát! Ezért nyomtatékosan felkérjük a Magyar Kormányt, hogy készítse el a saját határozatának megfelelően a hazai FF stratégiát.

Kérjük, hogy az FF Stratégia készítésekor fektessenek nagyobb hangsúlyt magára a tervezési folyamatra. A folyamat keretében biztosítsák azt, hogy a magyar társadalom megismerje és elfogadja a fenntarthatóság fogalmát, valamint a társadalom fenntartásához szükséges szemléletmódot. Hiszen társadalmunk fenntarthatóságának egyik alapkövetelménye az, hogy a társadalom megismerje azokat az összefüggéseket, amelyek befolyásolják annak fennmaradását. Társadalmi közakarat nélkül a fenntarthatóság irányában megfogalmazott erőfeszítések továbbra is hatástalanok maradnak.

Kérjük, hogy a hazai FF Stratégia kialakítása legyen olyan, amely biztosítja a társadalom minden szereplőjének a részvételi lehetőségét.

Kérjük, hogy a tervezési folyamat mellett mind a hazai, mind az EU Fenntarthatósági stratégia kialakításánál biztosítsa a megfelelően átlátható, és megfelelően hatékony (a maitól eltérő) államigazgatási intézményrendszert! Amennyiben nem egyértelmű, hogy kik a felelősök a Stratégia megalkotásáért, és milyen határidők, és tervezési folyamatok vezetnek el a stratégia megszületéséhez, akkor

nem biztosítható az sem, hogy a társadalmi részvétel meg tud valósulni, mert egy nem kellően letisztított és nem átlátható folyamat alkalmatlan arra, hogy a társadalom érdekmében részt vegyen benne.

Továbbá az OT kéri a hazai Környezet és természetvédelmi szervezeteket, és a társadalom más területein működő civil szervezeteket, hogy kövessék nyomon a kormány fenntartható fejlődéssel kapcsolatos intézkedéseit, vegyenek részt mind a hazai, mind az EU-s fenntarthatósági stratégiák elkészítésében, véleményezésében! Ezt azért tartjuk fontosnak, mert egyrésztől szükségesnek tartjuk a mostaninál nagyobb társadalmi nyomásgyakorlást ezen a téren, másrésztől társadalmunk fenntarthatóságának egyik zálogának éppen a közös gondolkodás folyamatát tekintjük.

Veszprém, 2006. március 12.

3. A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDŐ SZERVEZETEK XVI. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA A SZILÁRD BIOMASSZA ERŐMŪI FELHASZNÁLÁSÁNAK TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTJAIÁRÓL

A környezet- és természetvédő szervezetek egyetértenek abban, hogy **a szilárd biomassa az egyik legfontosabb megújuló energiaforrás Magyarországon**. Potenciálja Magyarországon kiemelkedő, **de semmiképpen nem tekinthető kizárólagos megoldásnak** más megújuló energiaforrásokkal (nap-, szél-, geotermikus energia), vagy az energiahatékonyság növelésével szemben.

Alkalmazása kétségtelenül **környezeti hatásokkal jár**, ezek csökkentése érdekében a szilárd biomassa, mint nyersanyag termelése, feldolgozása és felhasználása során törekedni kell arra, hogy ez a lehető legkisebb környezetszennyezéssel és természetkárosítással járjon. Ezért a termelés, a szállítás, a felhasználás során **minimalizálni** kell az üvegház-hatású gázok és egyéb káros szennyező anyagok kibocsátását; és **biztosítani** a természetvédelmi szempontok maximális prioritását.

A szilárd biomassa, mint lehetséges alapanyag forrása inak felmérésekor minden esetben, első lépésben az adott területen keletkező mezőgazdasági, faipari és egyéb **hulladékok**, melléktermékek potenciálját kell figyelembe venni, melyre **területi leltárok** készítését javasoljuk. Az energetikai célú növénytermesztés csak ezek kiégésére szolgáljon.

A **magas hatásfokú, környezetbarát és decentralizált** energiatermelés érdekében, a természet- és környezetvédelmi szempontok alapján történő szilárd biomassa felhasználása közvetlen eltüzeléssel kizárólag **kiseb** (2-20 MW beépített teljesítményű) **erőművekben** történjen. Ezek korszerű technológiával képesek megfelelni a környezetvédelmi követelményeknek, ugyanakkor hatékonyan szolgálják a fenntartható helyi gazdaságok kialakítását.

(folytatás a 4. oldalon)

(folytatás a 3. oldalról)

Az erdészeti fakitermelésből származó faanyag hasznosításának szempontjai:

- Erdészeti biomaszra energetikai célú hasznosítása csak a hosszú távú környezetvédelmi kockázatok feltárásával és kezelésével fogadható el megújuló energiaforrásként. A civil szervezetek azt tapasztalják, hogy a kockázatokat az illetékes hatóságok nem vizsgálták megfelelően. A biomaszra erőművek, kis mértékben ugyan, de védett erdőkből származó fát is használnak. **Nem tartjuk zöld energiának a védett erdőből, energetikai felhasználás céljából kitermelt fa elégetésével nyert energiát.**

- Művelt erdeinkben különös figyelmet kell fordítani a szükséges holtfa mennyiségének biztosítására, mivel **a holtfának nagyon fontos szerepe van a biológiai sokféleség megőrzésében.** Lebomlásával biztosítja a talaj természetes tápanyag-utánpótlását.

- A vágástéri apadék gyűjtése csak olyan mértékben fogadható el, amely nem csökkenti a talaj termőképességét, valamint tápanyag-ellátottságát.

- Az erdészeti biomaszra hasznosításhoz szükséges infrastruktúra kiépítése és működtetése során minimalizálni kell a káros **természeti- környezeti hatásokat.**

- Az energiatermelés céljára felhasznált erdészeti biomaszra jelentős aránya nem a hazai erdőkből, hanem olyan országokból származik, amelyekben köztudottan gyenge az erdészeti valamint a természetvédelmi kontroll. Ezért olyan feltételek kidolgozását szorgalmazzuk, amelyek segítségével ki lehet szűrni a nem fenntartható gazdálkodásból származó biomasszát.

Az energetikai ültetvények létesítésének és üzemeltetésének szempontjai:

- Energetikai célú ültetvények létrehozása csak a természettechnológiának megfelelő jelenleg is szántóföldi művelés alatt álló **mezőgazdasági területeken** történjen. Ennek értelmében a természetvédelmi oltalom alatt álló élőhelyeken, valamint a nem védett, **de érzékeny területeken ne létesüljenek intenzív technológiájú ültetvények.**

- A telepítendő fajták megválasztásakor **figyelembe**

kell venni a területi sajátosságokat, földrajzi adottságokat. Előnyben kell részesíteni az **öshonos és kizárni a génmódosított,** valamint az **agresszív terjedésre hajlamos fajokat.** A fajtaválasztásnál figyelembe kell venni az ültetvény későbbi felszámolhatóságát annak érdekében, hogy az élelmiszertermelésre a későbbiekben is lehetőség legyen. Az energetikai célú növénytermesztésben olyan fajokat kell alkalmazni, amelyek esetében **sok éves termelési tapasztalataink vannak.**

- Az ültetvény művelése során **minimalizálni kell a műtrágya- és a növényvédőszer-felhasználást.**

- Az ültetvények telepítésekor fontos szempont a **bio-diverzitás** megőrzése. A monokultúrák kialakítása ellen többféle fajta alkalmazásával és a táj mozaikosságának megőrzésével kell védekezni.

A szilárd biomaszra fűtő- és erőművekben történő közvetlen felhasználásának szempontjai:

- Az energiatermelés **a lehető leghatékonyabb módon történjen.** Ennek érdekében:

- **minimalizálni** kell az égetendő nyersanyag és a megtermelt energia szállításából adódó energia-veszteségeket;

- minden erőmű esetében meg kell oldani a villamos energia termelése során keletkező hő hasznosítását, vagyis a **kapcsolt energiatermelést.**

- A biomasszából termelt hő- és villamos energiáért **csak abban az esetben járjon támogatott ár,** amennyiben **igazolható,** hogy az ültetvényekről, illetve az erdészeti kitermelésből származó fás- és lágyszárú növényeket a fenti **környezet- és természetvédelmi szempontokat is betartva** termelték meg.

- Javasoljuk, hogy társadalmi és szakmai konzultáció útján, az illetékes hatóságok részvételével alakítsanak ki a biomaszra energetikai célú hasznosítására vonatkozó **minimumokat,** melyek betartása az adott erőmű működési engedélyéhez kötött.

A fent leírt szempontokat a mindenkori kormányoknak figyelembe kell venni a hazai biomaszra felhasználásakor, valamint a támogatási rendszer kialakításakor.

Veszprém, 2006. március 12.

KÖRNYEZETVÉDŐK A BIOÜZEMANYAG ELLEN?

(Forrás: 2006. március 29. National Geographic on-line)

Környezetvédő szakemberek szerint a bioüzemanyag terjedése akár több kárt is okozhat, mint amennyi haszonnal járhat, mert a trópusi területeken történő "nyersanyag-termesztés" kiszorítja a természetes élőhelyeket és az élelmiszer célú termőterületeket.

VESZÉLYBEN AZ UNIÓ BIOÜZEMANYAG-PROGRAMJA

Számos környezetvédelmi szakértő szerint a bioüzemanyag csak annyiban érdemi ki a bio nevet, hogy nem

véges nyersanyagforrásból, hanem természetesen növényi nyersanyagból készül. Az erre a célra szolgáló, elsősorban cukorrépa, krumpli vagy búza termesztése viszont nagytáblás, monokultúrákban történik, ahol növényvédő szert és műtrágyát használnak. Az energianövények intenzív termesztése eutrofizációt idézhet elő a közeli vizekben a túlzott nitrogén-bemosódás miatt.

Az amerikai Cornell Egyetem és a Berkeley-i Kalifornia Egyetem kutatói kimutatták, hogy a bioüzemanyag előállítása több energiát igényel, mint amennyi nyerhető belőle. Alexander Farrell, szintén a Kalifornia Egyetem munkatársa kevésbé kemény kritikával illette a bioüzemanyagot, viszont elismerte, hogy előállítására túl költséges ahhoz, hogy

(folytatás az 5. oldalon)

a közeljövőben tényleges alternatívává válják. Az Európai Unió előírásai szerint 2010-ig a konvencionális üzemanyag 5,75 százalékát, 2020-ra pedig a 20 százalékát bioüzemanyaggal kell kiváltani. A 2010. évi célok eléréséhez az Európai Uniónak évi 22 milliárd liter bioüzemanyagot kellene előállítania, az ehhez szükséges energianövény termesztéséhez becslések szerint mintegy fél Németországnyi területre lenne szükség. Jelenleg az energianövény termesztésben élen járó Németország szántóföldjeinek tizenkét százalékát energianövény borítja, főleg repce és gabona.

Becslések szerint a jövőben legalább tíz-tizenöt százalékkal kellene növelni az energianövények termesztésébe bevont európai területek arányát. Mivel a természetvédelmi érdekek korlátozzák ezt a fajta területhasznosítást, a

Föld? Többek között a BirdLife International természetvédelmi szervezet is aggodalmát fejezte ki a "nyersanyag-termesztés" biológiai sokféleségre, vízre valamint talajra gyakorolt negatív hatása miatt.

Ha több millió hektár trópusi erdő tűnik el, az üzemanyag elveszíti klímavédelmi ("bio") jelentőségét. Brazíliában a természetes élőhelyek nagy részét éppen az újabb és újabb szója és cukornád ültetvények létesítése céljából törlik fel. A dél-amerikai országban közel fele annyiba kerül a cukornádból készülő etanol előállítása, mint Európában, az olcsó munkaerő valamint a környezetvédelmi előírások hiánya miatt.

Jelenleg még importvám sújtja az Európába behozott bioetanol, de várhatóan idén augusztustól megszűnik a védővám. "Akkor viszont senki nem fog bioüzemanyag-erőműbe fektetni Németországban (valószínűleg más európai országban sem), és lehetetlen lesz saját nyersanyagból elérni az 5,75 százalékot" - nyilatkozta a Spiegel Online-nak Ernst Schwanhold, a BASF vegyipari vállalat munkatársa. Ilyen körülmények között a nyersanyagot valószínűleg még nagyobb arányban a "harmadik világ" országaiból importálják majd.

A NYERSANYAG TERMESZTÉS KISZORÍTJA AZ ÉLELMISZERNÖVÉNYEKET

A bioüzemanyag alapjául szolgáló, elsősorban energianövény-termesztés az elmúlt évtizedben rohamosan nőtt a fejlődő országokban. Brazíliában a cukornádtermesztés az 1990-es évekhez viszonyítva megduplázódott, így ma már eléri az évi 370 millió tonnát. Indonéziában a pálmamag-termesztés 12 millió tonnáról 46 millió tonnára nőtt az elmúlt években.

Az Öko-Institut kutatói a tanulmányban felhívják a figyelmet arra, hogy ezek az országok maguk is energiamportőrök, vagyis ha saját célra használnák a megtermelt üzemanyagot, csökkenthetnék kőolaj- és földgázbehozatalukat és függőségüket.

Az alternatív energiahordozó helyben tartása a harmadik világ országai szempontjából azért is fontos, mert lehetőséget biztosítana a vidéki térségek energiaellátására és fejlődésére.

A vizsgálatok rámutattak arra is, hogy az energiahordozó exportra termelése tovább erősítené az amúgy is torz birtokviszonyokat, és a saját célú élelmiszer-termelés további visszaszorulását eredményezné. Ugyanis ezekben az országokban folyamatosan nő a mezőgazdaság területi igénye, egyrészt a népességnövekedés, de főleg a fejlett országok piacára történő élvezeti cikkek és energiahordozók termesztése miatt. Ez viszont veszélyezteti a természetes élőhelyek fennmaradását, illetve a helyi lakosság élelmiszer-ellátását.

szükségletet a jövőben valószínűleg a harmadik világ országaiból fedezik, ennek viszont súlyos környezeti és társadalmi hátulütői vannak - áll a freiburgi Öko-Institut tanulmányában.

ENERGIANÖVÉNY-TERMESZTÉS A TRÓPUSI ESŐERDŐK HELYÉN

A hiányzó mennyiséget jelenleg is egyre növekvő mértékben importból fedezi az öreg kontinens, mégpedig elsősorban dél-amerikai, malajziai és indiai pálma- és szójaolaj formájában.

Környezetvédelmi szervezetek viszont azt kérdezik, hogy mennyi növényi-tüzelőanyagot képes elviselni a

UNIÓS GYAKORLAT - SVÉDORSZÁG ÉS AZ ENERGIA

Jelen rovatunkban egy uniós ország környezetvédelmi megközelítését, törvényeit, gyakorlatát mutatjuk be, amelyek akár jó példaként, de mindenképpen elgondolkodtatóul szolgálhatnak.

SVÉDORSZÁG ÚGY TERVEZI, 2020-BAN A VILÁG ELŐRSZÁGA LESZ, AMELY NEM FÜGG AZ OLAJTÓL

(forrás: Swedish Press, 2005. december)

Mona Sahlin, a fenntartható fejlődésért felelős svéd miniszter kijelentette, hogy Svédország az első olyan ország lesz a világon, amely megtöri a fosszilis energiaforrásoktól való függést. Svédország 2020-ra beszünteti az olaj használatát, és végül az ország energiaellátását kizárólag megújuló forrásokra alapozzák majd.

A cél, hogy fokozatosan megszabadítsák az országot a benzinnel működő autóktól és az olajfűtéssel ellátott otthonoktól. Ezt adókedvezményekkel, az energiafelhasználás hatékonyabbá tételével és a megújuló energiaforrásokba, illetve a kapcsolódó kutatásokba való nagy volumenű beruházásokkal kívánják elérni. Már idén adókedvezményt kínálnak a családi ház tulajdonosoknak, amennyiben a az olaj alapú fűtésről átállnak megújuló energiaforrásokon alapulóra.

Ehhez hasonló pénzügyi ösztönzők már elérhetőek a könyvtárak, a vízlétesítmények és a kórházak számára, amelyek át akarnak térni hatékonyabb megújuló energiaforrások használatára. A távfűtés terjeszkedése fontos eszköz a folyamatban. A svéd kormány azt is el kívánja érni, hogy a környezetbarát gépjárművek megfizethetőbbek legyenek. Az egyik módszer, amellyel ezt elérnék, hogy a szén-dioxid-mentes üzemanyagot nem teszik az energiahasználatra vagy szén-dioxid kibocsátásra kivetett adó tárgyává. A környezetbarát autók után nem kell majd fizetni a közlekedési dugó utáni adót, amelyet Stockholmban januárban vezettek be, és számos városi önkormányzat lehetővé teszi az ilyen autókkal való ingyenes parkolást.

Egészen véve, a svéd ipar és gazdaság már most hasznot húz abból, hogy nemzetközi viszonylatban kevésbé függ az olajtól. 1994 óta az olaj használata az otthonokban és a szolgáltatói szektorban 15,2 TWh-val (terawattóra, 10^{12} wattóra) csökkent. Az ipari létesítmények olajfogyasztása változatlan maradt az előző évhez képest, az ipari termelés azonban 70 százalékkal nőtt. Egyre több háztartás számára jár előnyökkel a távfűtés és a pelletfűtés.

Sahlin miniszter legutóbbi kijelentése az olaj kiiktatásáról 2020-ig csupán egy régen kitűzött cél megerősítése. Svédország úttörő szerepet töltött be a környezetvédelem területén és számos innovatív intézkedést vezetett be az évek során annak érdekében, hogy elérje céljait.

A svédek már 1990-ben bevezették a "zöld (irányba mozduló) adózást". Az energia felhasználásra és a szén-dioxid kibocsátásra kivetett adókat megemelték, míg más adófajtákat, úgymint a személyi jövedelemadót ugyanannyival csökkentették. Svédország nagy- és kisvárosaiban is

jelentős beruházásokat hajtott végre. A városi önkormányzatok támogatásban részesülnek, hogy hosszú távú klímakutatásokat végezzenek, és környezetbarát technológiákba fektessenek be. Ez nemcsak a helyi környezetszennyezést csökkentette, hanem a nagyközönség figyelmét is ráirányította a környezetvédelmi kérdésekre.

A svéd parlament által 1999-ben egyhangúlag elfogadott 15 nemzeti cél alapján az ország legnagyobb környezetvédelmi problémáit egy generáció alatt, azaz 2020-ig meg kell oldani. A célok között szerepel:

- a veszélyes vegyi anyagok használatának kiiktatása 2020-ig,
- az összes tó és folyóvíz ökológiai fenntarthatóságának biztosítása,
- az előbbieik élőhely-funkciójának, valamint ökológiai és víztározó szerepük megőrzése,
- a biztonságos és fenntartható ivóvízellátás,
- megfelelő élőhely biztosítása a növény- és állatvilágnak,
- az erdők biológiai termelő szerepének megőrzése úgy, hogy a biológiai sokféleség, a kulturális örökség és a rekreációs javak biztonságát közben garantálják,
- az egészséges életkörülmények, amelyeket az biztosít, hogy a városok és kisvárosok épületeit, létesítményeit a környezetvédelmi alapelvek figyelembevételével kell

elhelyezni és megtervezni.

Minden egyes cél esetében vannak köztes, valamint regionális és helyi részcélok, a megvalósulásukhoz vezető folyamatok eredményességét pedig a Környezetvédelmi Célok Tanácsa vizsgálja. A haladást 70 nemzeti mutatón keresztül mérik, amelyek az elért eredményeket számszerűsítik, és mutatják, hogy jó irányba tart-e az ország.

Fordította: Graczka Sylvia

(folytatás a 7. oldalon)

CÉL: 100% MEGÚJULÓ ENERGIA*(forrás: Environment Daily)*

2006. március 23-án a svéd kormány nyilvánosságra hozott egy törvényjavaslatot, amely "a megújuló elektromos áramot szorgalmazza" és azt a végső célt, hogy minden energia megújuló forrásból származzon.

A törvényjavaslat 2030-ig meghosszabbítja Svédország három éves megújuló elektromosság tanúsítványi rendszerét, amely eredetileg 2010-ig futott volna. A minisztérium most új megújuló elektromosáram-termelési célt javasol: 2016-ra 17 TWh-t tegyen ki a megújuló forrásból termelt áram a jelenlegi cél helyett, ami 10 TWh 2010-re. Az allokációs eljárásokat úgy igazítják, hogy az engedélyek érvényessége rövidebb legyen, mint 15 év, ezáltal ösztönözve újabb megújuló energiatermelés-kapacitások kiépítését, miközben a fogyasztók költségei alacsonyak maradnak. A kibocsátási egység (kvóta) kötelezettségeket a fogyasztóktól az elektromosenergia-ellátókra helyezik át hasonló költségáron. A jelentős elektromos energiát használó iparágak esetében az adott vállalat fogyasztása alapján döntenek, azaz egyedileg határozzák meg a kötelezettségét.

Norvégiában ugyanakkor hat szakértői szervezet és két civil szervezet fordult levélben a parlament energia- és környezetügyi bizottságához, hogy új megújuló energiás intézkedések szülessenek, miután a kormány azt az ellent-

mondásos döntést hozta, hogy mégsem tervezi közös svéd-norvég zöld tanúsítványi rendszer létrehozását, azaz nem csatlakozik a svéd kezdeményezéshez.

SZÉN-DIOXID KIBOCSÁTÁS A FA ALATT*(forrás: Environment Daily)*

A svéd fogyasztókat arra buzdítják, hogy segítsenek szén-dioxid kibocsátási kvóták vásárlásával a kibocsátás-kereskedelmi rendszerben (ETS). A svéd természetvédők szövetsége (SNF) decemberben indította a kezdeményezést, mely iránt egyre nő az érdeklődés.

Az SNF 1500 t szén-dioxid kvótát vásárolt, és a fogyasztók kibocsátási engedélyt vehetnek tőlük (350 svéd korona/t). Az SNF marad a kvóták formális tulajdonosa, de hivatalosan elkötelezte magát, hogy nem adja el a kvótákat újra a kereskedelmi rendszerben, ezzel tehát a rendszerből kikerül az adott mennyiség, ennyivel kevesebbet bocsátanak ki a rendszerben levők. Számos helyi hatóság, önkormányzat és az ETS-en kívüli cég vásárolt kvótát így, a kibocsátási engedély karácsonyi ajándékként is népszerű lett. Természetesen ennek a 1500 t széndioxid-kivonásnak nincs számottevő hatása a kvótaárakra, de az akció népszerűsége a fogyasztók változtatás iránti igényét, praktikusságát mutatja.

Összeállította és fordította: Botár Alexa

HOGYAN ÁLLUNK HOZZÁ AZ ENERGIÁHOZ? EUROBAROMETER - MAGYAR VONATKOZÁSOK

Az Európai Bizottság megbízásából készült az Eurobarométer speciális felmérése (Attitude towards Energy) 2005. októberében és novemberében az uniós tagállamok energiaügyhöz való hozzáállásáról. A dokumentum maga 2006. januárjában jelent meg, aktualitása vitathatatlan az energiaellátás közelmúltbeli zavarai miatt is. Magyarországról 1000, reprezentatív módon kiválasztott embernek (minden életkori, iskolázottsági és élőhelyi csoport arányosan képviseltette magát) tették fel az alábbi kérdéseket. Az alábbiakban az ő válaszaikat elemezzük. A százalékok azt mutatják, hogy a megkérdezettek hány százaléka jelölte be az adott választ.

1. Ahhoz, hogy válaszoljunk az új energetikai kihívásokra, milyen szinten kell meghozni a döntéseket?

42% szerint: EU-s, 30% szerint: országos (a maradék fele szerint helyi, fele nem tudja)

2. Az importált energiaforrásoktól való függésünket csökkentendő, a kormányoknak egy sor alternatívából kell választaniuk, melyek közül néhány költséges. Az elkövetkezendő években a magyar kormány az alábbiak közül melyekre koncentráljon (max. 2 jelölhető meg)?

Kutatások elősegítése: új energia-technológiák (tisztá szén, hidrogén): 37 %
Szabályozás az olajfüggés csökkentésére: 16%

Nukleáris energia fejlesztése: 9 %
Napenergia-használat fejlesztése: 43 %
Szélergia-használat fejlesztése: 37 %

3. A hatóságok mire összpontosítsanak az alábbiak közül, hogy a lakosság csökkentse fogyasztását?

Több információ energiahatékonyságról: 36 %
Energiahatékonyságra adóöztönzők kidolgozása: 40 %
Magasabb energia standardok az energiafogyasztó gé

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

pekre: 18 %

Meglévő standardok szigorúbb alkalmazása: 20 %

4. Megnézi-e, mennyire energiahatékony az alábbi termék, mielőtt megvásárolja ?

Villanykörte: nagyon, igen : 56%, némileg 29%, maradék nem nézi

Hűtő: alaposan megnézi: 66 %, megnézi: 23 %, maradék nem nézi

Autó: nagyon megnézi: 49%, megnézi: 13 %

5. Hajlandó-e többet fizetni a megújuló energiaforrásért? Ha igen, mennyivel többet ?

Nem 66%, max 5%-kal többet: 21%, 6-10%-kal többet:

7%, 11-25% kal többet: 5 %

6. Közismert, hogy energia terén számos új kihívással kell megküzdenünk (magas energiaárak, a széndioxid kibocsátás csökkentésére kötelező nemzetközi egyezmények), amelyek állampolgári erőfeszítése-

ket is igényelnek. Melyik alábbi állásponttal ért leginkább egyet?

mivel csökkentem az energiafogyasztásom, nem fizetnék többet: 35 %

mivel nem csökkentem a fogyasztásom, fizetnék többet : 12%

nem csökkentem a fogyasztásom, de nem fizetnék többet: 25 %

csökkentem a fogyasztásom, és ha kell, fizetek többet: 4 %

egyik álláspont sem: 17 %

Megjegyzés: Ciprussal együtt Magyarország a legvonaadóbb e kérdésben, azaz a legkevésbé aktív a cselekvésben.

7. Ha 2 euró (500 Ft/l felett) lenne a benzin, mennyit menne az autójával?

- kevesebbet használná: 43 %

- sokkal kevesebbet használná: 19%

- kevesebbet használná: 24%

-ugyanannyit használná: 15%

8. Ha kevesebbet használná, milyen közlekedési alternatívára térne át leginkább?

- többet tömegközlekedne: 52 % (- magas érték, az EU-25 lista elején)

- megosztás rokonnal, barátal, szomszédal: 5%

- bicikli: 20%

- közelebb költözne a munkahelyhez: 4%

- gyalog közlekedne: 12 %

Következtetések a teljes felmérésre vonatkozóan (EU-25):

- Az eredmények azt mutatják, hogy energiaügyben a lakosság egyértelműen **cselekvést vár a különböző szintű hatóságoktól.**

- **Az EU szintű döntéshozást tartották a legilletékesebbnek,** legmegfelelőbbnek mind közül: minden második megkérdezett így vélekedett. Az európai energiapolitikát a csatlakozó és az új tagállamok kevésbé támogatták.

- Arra a kérdésre, hogy a nemzeti kormányok mire összpontosítsanak a jelenlegi energiafüggés csökkentésének érdekében, **az európaiak egyértelműen a megújuló energiák használatát támogatták,** különösen a **napenergiát** és kisebb mértékben a **szelektív energiát.** Az európaiak a fejlett technológiák mellett is kiálltak, mint a hidrogén és a tiszta szén.

- **A kormányoknak szintén aktívabban elő kellene segítenük az energia hatékonyabb felhasználását,** különösen olyan praktikus kérdésekben, mint pl. **miként spórolható energia vagy a háztartásokban az új energiaformák használata.** A legtöbb európai **több információt** szeretne kapni az energia hatékony használatáról, de a **külső ösztönzők pl. adók** is a kívánságok között szerepelnek.

- Mint fogyasztók, az európaiak általában megfontolják azt, hogy kevesebb energiát használjanak:

vásárlási szokásaikban tízből hatan kiemelten figyelnek az autó ill. a háztartási készülékek energiafogyasztására. Azonban kevésbé figyelnek olyan banális eszköz, mint a villanykörte energiafogyasztására.

- A megújuló energiákat tekintve, az európaiak 54%-a nem akar többet fizetni értük. 27% viszont hajlandó lenne erre, feltéve, hogy az ártöbblet nem több, mint 5%. Jelentős a különbség a régi és az új tagállamok között: utóbbiak jobban vonakodnak attól, hogy többet fizessenek a "zöld energiáért".

- Miközben az energiahasználati szokások megváltoztatása bizonyos mértékű vonakodással jár, ha pénzről is szó van, az energiafogyasztás csökkentése rövid távon reális célként tűnik: **tízből ötven hajlandók lennének csökkenteni energiafogyasztásukat** és 5% ezt még akkor is megtenné, ha többet kellene emiatt fizetni.

- Végül azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az üzemanyagok potenciális árnövekedése bizonyos hatással lenne az autóhasználatra. Más aktív politikák szükségesek a közlekedés alternatív módjainak elősegítéséhez.

Osszeállította és fordította: Botár Alexa

A PARLAMENT CSÖKKENTENÉ A HIGANYT AZ EU-BAN

Az Európai Parlament március 14-én nagy többséggel megszavazta azt a nem kötelező érvényű határozatot, amely a Bizottság higany-szennyezést felszámoló stratégiájáról szól.

A Parlament felszólította az Európai Uniót, hogy tegyen jelentős erőfeszítéseket a mérgező nehézfém, a higany használatának csökkentésére. A határozat jelentős nyomást gyakorol a tagállamok kormányaira annak érdekében, hogy növeljék szerepüket ezen a téren.

A határozat a Parlament válasza az Európai Bizottság tavaly benyújtott uniós higany stratégiájára. A parlamenti képviselők annak minden pontját tekintve akcióra, vagy a tervezett akciók időbeni előrehozására szólítanak fel.

A Bizottság javaslatának központi, leglátványosabb eleme a higanyexport beszüntetése az Unióban 2011-től. A Parlament azonban 2010-re kívánja a tilalom kezdetét előrehozni. A képviselők azt követelik, hogy az EU már 2008-tól kezdje meg a nyomkövetést a higanykereskedelemben.

A klór-alkáli iparágban a higanyhasználattal kapcsolatban a Parlament sokkal tovább ment: kívánatosnak tartja, hogy a betiltás időpontja 2010 legyen a Bizottság által javasolt 2020. évvel szemben. A határozat megfelelő jogszabályi kontrollt igényel a higanytöbblet biztonságos tárolásával kapcsolatban, és előírná az iparág szereplői számára, hogy ennek megvalósításában társfinanszírozóként lépjenek fel. Ezen kívül, a Parlament támogatta a "szennyező fizet elv" alkalmazását a mérgező nehézfémek esetében is.

Az EU-nak életbe kell léptetnie egy olyan jogi szabályozást, amely féken tartja a higanykibocsátást a nagy és kis volumenű oxidációs eljárásoknál - folytatódik a határozat. Követeli, a higanyhasználat korlátozását a aranybányászatban, és egy uniós címkéző rendszer bevezetését a harmadik világban előállított aranyra. Az EU-nak mérlegelnie kell a higanyhasználatot a vakcinák terén is annak figyelembe-

vételével, hogy a cél, a használat teljes beszüntetése

A saját környezetvédelmi bizottságának javaslatán is túlmenve, a Parlament olyan EU-s törvénykezésre szólít fel, amely a higany használatát fogászati alapanyagként, az amalgámtöméseknél is tiltja. Erre a jövő évi tesztek javaslatot. Továbbá olyan intézkedéseket sürget, amelyek mérséklik a krematóriumok higanykibocsátását is.

A parlamenti képviselők továbbmentek a Bizottságnál azzal a felszólítással is, hogy a tilalmat minden fogyasztói és professzionális használatban lévő mérőeszközre ki kell terjeszteni, beleértve az egészségügyi létesítményekben lévőket, ahol többnyire elfogadnak kivételeket.

Ugyan nem kötelező érvényű, de a Parlament határozata iránymutatás arra, hogy a gyűlés más intézkedéseket is támogathat a stratégia területén, olyanokat, amelyeknél szükség van a támogatásukra, hogy életbe léphessenek az alábbi jogszabályok:

- Javaslat az otthon használatos higany lázmérők betiltására, amelyet az idei év elején nyújtottak be;
- A február 21-én benyújtott javaslat a veszélyes anyagok kereskedelmére és használatára vonatkozó direktíva kiegészítésére (76/769/EEC), amely meghatározza a higany lehetséges betiltásának jövőbeni feltételeit.

Egy 2005. júniusi szavazáson az EU környezetvédelmi miniszterei kifejezték támogatásukat a higanyexport 2011-re datált betiltásával kapcsolatban.

Környezetvédő szervezetek örömmel fogadták a Parlament álláspontját, amelyet úgy jellemeztek, hogy "így kell kinéznie egy erős EU-s higany stratégiának!". "Az Európai Parlament világos üzenetet fogalmazott meg Európa - és a világ - számára arról, hogy további lépésekre van szükség a higanyhasználat csökkentése terén" - olvashattuk egy négytagú csoport nyilatkozatában.

*forrás: Environment Daily
fordította: Graczka Sylvia*

A VÁLLALATI FELELŐSSÉGRŐL KISZIVÁRGOTT EU TERV DÜHÖT VÁLTOTT KI

Az Európai Bizottság által március 22-én elindított üzleti alapú szövetség, a CSR (Corporate Social Responsibility - Vállalati Társadalmi Felelősség) segít összeegyeztetni az Európai Unió előtt álló gazdasági és környezeti kihívásokat - állítja Gunter Verheugen, az EU vállalati biztosa.

Egy ezt követő közleményben a bizottság felszólította az uniós vállalatokat, hogy "kapcsoljanak magasabb fokozatra" és menjenek a minimum jogi kötelezettségen túl annak érdekében, hogy Európa a "kitűnőség pólusa" legyen a CSR-ban.

- A cégek a vállalati felelősséget üzleti ügyként kezdik kezelni - mondta egy CSR szóvivő az Environmental Daily-nek. - Tisztán látják egy környezeti szempontból is fenntartható üzletben a hírnévbéli előnyöket - mondta. - Ezek a kezdeményezések jól illeszkednek az önkéntes keretrendszerbe.

A szövetség tagjai többek között az Epson Europe, a Volkswagen, a Microsoft, a BASF, az Arcelor, a BP, az Intel, a Toyota Europe és az EU üzleti szövetségei, az Unice és Ueapme.

(folytatás a 10. oldalon)

(folytatás a 9. oldalról)

Környezetvédelmi és más nem-kormányzati szervezetek azt kifogásolták az Európai Bizottságtól, hogy kizár a CSR promóciós tervéből más, nem üzleti érintetteket. A Bizottság az ügy tárgyalására gyűlést hívott össze március 22-én.

Az Environmental Daily által látott, kiszivárogtatott környezeti tervezetben a Bizottság egy üzleti alapú európai szövetség felállítását javasolja a CSR érdekében, amely majd mint a "kitűnőség pólusa" fogja kifejteni hatását. Ezt a dokumentum szerint önkéntes ügyként kell értelmezni, amely a Lisszaboni stratégia céljainak eléréséhez járul hozzá (munkahelyek számának fokozása és növekedés).

Figyelembe véve más érintettek, mint pl. a kereskedelmi szövetségek, valamint a környezetvédelmi csoportok bevonását, a jelentés "egy új politikai megközelítés szükségességét" mondja ki. A gyakorlatban a jelentésben nem sok látszik ebből: e szerint a párbeszéd az összes érintett között "rendkívül fontos", azonban fel kell ismerni, hogy "a cégek a legjelentősebb szereplők".

A Föld Barátai Európa vezetete NGO koalíciója meg is támadta ezt a szektorbeli eltolódást. A dokumentum alapja it egy minden érdekelt felet tömörítő EU fórum fektette le 2002 és 2004 között. Azonban a Tanács jelenleg figyelmen kívül hagy számos javaslatot, mint pl. jelentési kötelezettségeket, független monitoringot és nemzetközi standardokat, állítja a szervezet.

Az NGO-k elsősorban Günter Verheugent, az EU vállalati biztosát illetik kritikákkal, aki már más zöld stratégiák készítése során is az "ördög ügyvédje" szerep miatt kiérdemelte a környezetvédő mozgalom erős nemtetszését. A szervezetek szerint nem voltak kellően tájékoztatva a dokumentum tartalma felől és Verheugent a folyamat eltéréseivel vádolják.

A Föld Barátai Európa szóvivője ezt mondta: - A tanulmány, amit mi megkaptunk, nem az európai cégek környezet és a szociális hatásai fejlesztésére szolgál, hanem arra, hogy a cégek miként váljanak versenyképesebbé, illetve hogyan szerezzenek nagyobb mennyiségű profitot.

A vázlat többi eleme többek közt tartalmazza a tudatosság növelését, elsősorban kis- és közepes vállalkozások esetén; a legjobb gyakorlatok megosztását EU szinten és azok integrálását minden CSR-vonatkozású EU irányelvbe. A Bizottság gyűlést javasol a fejlődés megvitatására az év végéig az összes érintett részére.

A Bizottság úgy készül, hogy a végső dokumentum több mint egy évet csúszik a tervezetthez képest. Már majdnem öt év telt el, mióta a tárgyalások megkezdődtek a CSR-ről.

*forrás: Environment Daily és Euractive.
ford.: Zólyomi Ágnes*

OLASZORSZÁG GYENGÍTETTE A HATÁROZATOT AZ ÉGHAJLAT KÉRDÉSÉBEN - AZ EU KÖRNYEZETI TANÁCSÜLÉSE

Az EU környezetvédelmi miniszterei az év folyamán először ültek össze március 9-én Brüsszelben. A hosszú napirend tartalmazta a GMO-kra (Genetically Manipulated Organism) vonatkozó javaslat nyilvános megvitatását és az EU Cafe (Clean Air for Europe - Tiszta levegő Európának) jövőbeli határozatait valamint stratégiáját. A tanácsülésen megtárgyalt kiemelt témák az alábbiak:

ÉGHAJLAT

A tárgyalás legproblémásabb pontja a klímaváltozás kérdése volt. A határozat az EU felzárkózásának feladatait dolgozta ki a Kiotói Jegyzőkönyv érdekelt felei által tavaly decemberben tartott Montreali csúcs határozataihoz. A hosszú távú célok elérésében az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésénél ellentétek bontakoztak ki a résztvevők között.

Egyes források szerint Olaszország megtagadta azt, hogy a miniszterek megismételjék azon elkötelezettségüket, amelyet a tavalyi tanácsülésen már megtettek, misze-

rint 60-80 %-os kibocsátás-csökkentést eszközölnék a fejlett országokban 2050-ig.

Mivel a döntés egyhangú jóváhagyást igényel, a Tanács olyan kompromisszumra jutott, amelyben mellőzi ezt a konkrét számot tartalmazó szövegrészletet. A miniszterek azt legalább kimondták, hogy az EU-nak a tavalyi év tanácsi határozatának szellemében kellene érvélnie a csökkentés érdekében.

HULLADÉK

A tanács megtartotta első ülését az Európai Tanács hulladék megelőzés és újrahasznosítás tematikus stratégiájáról. Az egyik forrás szerint a tárgyalás inkább technikai jellegű maradt, mellőzve a politikai kérdéseket. Egy másik forrást azt állította, hogy a miniszterek újra megerősítették az EU hulladék hierarchiájának támogatását, illetve üdvözölték a Tanács célját, miszerint ez kiegészítésre szorul olyan döntések által, amelyek az életciklus analízis alapján születnek.

(folytatás a 11. oldalon)

GÉPJÁRMŰ EMISSZIÓ

A környezetvédelmi miniszterek nagy többsége a jelenlegi gépjármű üvegházgáz-kibocsátásról szóló Euro 5 javaslat megerősítését akarta egy hosszú távú kibocsátáscsökkentésbeli további lépéssel nyilatkozta a tárgyalás után Josef Pröll osztrák környezetvédelmi miniszter. Azonban egy megfigyelő szerint Günter Verheugen, az EU ipari biztosa azt mondta a minisztereknek, hogy kellően fogadta az elképzelés kiegészítését.

TAVASZI TANÁCS

A miniszterek elfogadták azokat a javaslatokat körvonalozó határozatot, amelyeket a tagállamok kormányfői a tavaszi Tanács Ülésen később, még márciusban megtárgyalnak. Ott az EU környezeti technológiák akció tervének (Etap) felgyorsítását és fokozását tárgyalják, illetve azt, hogy a tagállamoknak meg kellene fontolniuk végrehajtási célok felállítását ahhoz, hogy a technológiák iránt "tágabb keresletet tudjanak teremteni".

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

A miniszterek nem voltak elégedettek az Európai Bizottság által kidolgozott, felülvizsgált EU Fenntartható Fejlődési Stratégia javaslattal. Határozatukban azt állítják, hogy olyan fontosságú dolgok, mint pl. a fenntartható termelés és fogyasztás, illetve a biodiverzitás nagyobb hangsúlyt kellett volna, hogy kapjon.

Más napirendi pontokban a Tanács elfogadott olyan határozatokat, amelyek körvonalazzák az EU álláspontját a fajgazdagság, fajmegőrzés és a tartósan megmaradó szerves szennyezőkről (POP, Persistent Organic Pollutants) szóló nemzetközi tárgyalásokra.

*forrás: Environment Daily.
fordította: Zólyomi Ágnes*

SZAKSZERVEZETEK ÉS NEM KORMÁNYZATI SZERVEZETEK NAGYOBB ELKÖTELEZETTSÉGET VÁRNAK AZ EU-TÓL A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉRDEKÉBEN

Az ETUC (Európai Szakszervezetek Szövetsége), a Szociális Platform és az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) által megrendezett konferencián megfogalmazottak értelmében az EU-nak szociális és környezetvédelmi célokat kellene a Lisszaboni Stratégia középpontjába állítania a növekedés és a teljes foglalkoztatottság megvalósulásának érdekében.

ELŐZMÉNYEK:

Néhány száz szakszervezeti ill. civil szervezethez tartozó aktivista, köztük az MTVSZ társelnöke vett részt 2006. március 6-án Brüsszelben egy nemzetközi konferencián, hogy megvitassák az összefüggést a javított és átdolgozott növekedésről és teljes foglalkoztatottságról szóló Lisszaboni Stratégia, valamint az EU fenntartható fejlődési stratégiájának céljai között. Jóllehet a fenntartható fejlődés

elvileg minden EU politikán átívelő alapelv, az Európai Bizottság által hangsúlyozott versenyképesség, gazdasági növekedés és munkahelyteremtés miatt, a szakszervezeti és a nem kormányzati szervezetektől érkező résztvevőket továbbra is erősen foglalkoztatják a szociális szempontok és a környezeti fenntarthatóság.

Az Európai Bizottság 2005 decemberében benyújtotta a fenntartható fejlődési stratégia felülvizsgálatát és erről a az áttekintésről most tárgyal az Európai Tanács, az Európai Parlament, a Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága.

VITATOTT KÉRDÉSEK:

Az Európai Unió Lisszaboni Stratégiájának és a Fenntartható Fejlődési Stratégiájának innovatív politikai válaszokat kell találnia a felgyorsult globalizáció különböző kihívásaira:

(folytatás a 12. oldalon)

(folytatás a 11. oldalról)

- az európai ipar versenyképességének csökkenése, tekintettel új gazdasági nagyhatalmak (Kína és India) növekvő súlyára;

- az ebből eredő nyomás a foglalkoztatás elősegítésére és munkahelyteremtésre, valamint az európai szociális modellek szerkezeti reformjának szükségszerűsége (jóléti és ellátó rendszerek);

- az európai népesség elöregedése;

- az egészségi állapotot és az életminőséget érintő kockázatok;

- a természeti erőforrások kimerülésének gyorsan növekvő veszélye ("természeti tőke").

Az európai és a nemzeti politikai vezetők nehézségekkel találják szemben magukat, amikor össze kívánják egyeztetni a két stratégiát. Noha folyamatosan jelen vannak a közéletben politikusoktól hallható olyan kijelentések, miszerint a két stratégia kiegészíti egymás ("win-win, mindkettő győztes"), valójában a politikák - a versenyképesség növekedésének elősegítése és a szükségszerű szociális-gazdasági reformok megvalósítása közben - időnként ellentétbe kerülnek azzal a szükséggel, miszerint Európa jóléti rendszereit fent kell tartani (szociális kohézió) és azzal, hogy egyensúlyba kell hozni a növekvő gazdaságot a természeti erőforrások megőrzésével.

ÁLLÁSPONTOK:

A konferencián **Barroso elnök** kiállt bizottsága fenntartható fejlődésre vonatkozó céljai mellett. Kiemelte, hogy szükség van az érdekelt személyek és a tagállamok bevonására a két stratégia megvalósítása közben, és rámutatott a nemzeti lisszaboni reformprogramokra, amelyeket a "fejlődés szilárd alapjának" nevezett. A Bizottság elnöke utalt uniós kezdeményezésekre az öko-innováció terén, úgymint a környezettechnológiai akció tervre (ETAP) és a gazdasági hatékonyság ösztönzésére, mint olyan példákra, amelyekkel bizonyítja elkötelezettségét a fenntartható fejlődés iránt.

Az osztrák EU elnökség részéről **Martin Bartenstein** gazdasági miniszter felhívta a figyelmet a fenntartható energia politika újbóli hangsúlyozására. "A EU ráébredt az energetikai kihívás" tényére, mondta Bartenstein. Hozzátette, hogy a világon Európában a legerősebb a szociális kohézió és a fenntarthatóság.

John Monks, az Európai Szakszervezetek Szövetségének (ETUC) vezetője hangsúlyozta a magas európai megtakarítási rátát. "Mi finanszírozzuk az amerikai költségvetési hiányt", mondta el Monks. Kiemelte a már elkezdett, jelentős mértékű szerkezeti reformokat (pl. Németországban) és magyarázatot adott az állampolgárok takarékoságára, mely a reformok miatti bizonytalanság következménye. "Nincs szükségünk több deregulációra, de egy jól átgondolt növekedési stratégiára, amely a fenntarthatóságon alapszik, igen", összegezte Monks. (Arról, hogy a növekedés hogyan lehet fenntartható, nem szólt - szerk.)

Anne-Sophie Parent, a Szociális Platform elnöke azt mondta, hogy szervezete egyetért a növekedési és teljes foglalkoztatottsági célkitűzésekkel, azonban több "minőségi munkára" lenne szükség és több figyelmet érdemelne az élethosszig tartó tanulás, valamint ifjúsági programok.

Mikael Karlsson, az Európai Környezetvédelmi Iroda elnöke arra ösztönözte a Bizottságot, hogy vállaljon vezető szerepet és hozzon áldozatokat a környezetvédelem és a természeti kincsek kimerülésének elkerülése érdekében. Az EU-nak fokozatosan meg kellene szüntetnie káros támogatásokat, hozzá kellene fognia az ökológiai adóreformokhoz és "ki kellene zöldsíteni" nyilvános közbeszerzést, vélte Karlsson. Kéri továbbá a szűkös természeti erőforrások felhasználását érintő adók elhalasztását.

Az ezt követő vitában **Barroso** még egyszer hangsúlyozta a Lisszabonban lefektetett nemzeti reformprogramok fontosságát. "A gazdaság történetében először fordul elő, hogy 25 ország hozzájárul gazdasági politikájának ilyenfajta közös ellenőrzéséhez", állapította meg Barroso.

Következő lépések:

- A 2006. március 23-24-i tavaszi csúcson az Unió vezetői áttekintették a felülvizsgált Lisszaboni Stratégia végrehajtásában elért fejlődést;

- A Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. március 20-21-re nyilvános meghallgatást szervezett a fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról.

forrás: Euractive, www.euractive.com.
fordította: Bogárdi Ágnes

KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS KÖRNYEZETPOLITIKA - HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

KIADJA ÉS TERJESZTI: MAGYAR TERMÉSZETVÉDŐK SZÖVETSÉGE

1091 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 91/B. III. 21. TEL: 216-7297 FAX:216-7295 DRÓTPOSTA: INFO@MTVSZ.HU

SZERKESZTŐK: SCHMUCK ERZSÉBET, BOTÁR ALEXA

NYOMDAI MUNKÁK: MICROPRESS KFT. KÉSZÜLT 800 PÉLDÁNYBAN

A szerkesztők köszönettel vesznek minden - a hazai környezetvédelemmel és az Unióval kapcsolatos eseményekre, kiadványokra vonatkozó - információt és a hírlevelet érintő egyéb (kritikai) észrevételt. Lapzártá minden hónap 20-án. A cikkben közölt kijelentések és vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők álláspontját! A Hírlevélben közölt írások egyeztetés után a forrás feltüntetésével közölhetők más kiadványokban. A hírlevél anyagai, illetve a terjedelmi okokból kimaradt cikkek az interneten is olvashatók: www.mtvsh.hu/EU-oldal. A link: <http://www.mtvsh.hu/eukornypol/hirlevel>